

Svoboda

Pochopení kořenů otroctví

Abychom mohli být totálně svobodní, musíme být totálně vědomí, poněvadž základem našeho otroctví je naše nevědomí. Nesvoboda nepochází zvnějšku. Neexistuje nikdo, kdo by z vás mohl udělat nesvobodného člověka. Můžete být zničení, ale svobodu vám nemůže nikdo vzít, pokud se jí sami nevzdáte. Jestliže podrobně prozkoumáte, co vás činí nesvobodnými, zjistíte, že je to vaše touha po nesvobodě. Nesvobodnými vás činí touha po závislosti, toužíte se zbavit zodpovědnosti být sami sebou.

Jakmile přijmete zodpovědnost sami za sebe... A zapamatujte si, že to není jen procházka růžovou zahradou, má to i své stinné stránky; není to nektar, který chutná jen sladce – často je pěkně hořký. Hořkost vždy vyvažuje sladkost, vždy je jich stejné množství. Růže vyvažují trny, dny noci, léto zimu. Život udržuje opačné póly v rovnováze. Svobodný tedy může být člověk, jenž je ochoten přijmout zodpovědnost za to, aby byl sám sebou s veškerou krásou, hořkostí, radostmi i agonii, které tuto zodpovědnost doprovázejí. Jedině takový člověk může být svobodný...

Prožívejte to s veškerou agonii i extází – náleží vám oboují. Nikdy nezapomeňte, že není možné prožívat extázi bez agonie. Život nemůže existovat bez smrti a radost nemůže existovat bez smutku. Takto se věci prostě mají – nedá se s tím nic dělat. Je to sama přirozenost, samo *tao* všeho, co existuje.

Přijměte zodpovědnost za to, abyste byli takoví, jací jste, se vším dobrým i zlým, se vším nádherným i ohavným, co se s tím pojí. Díky tomuto přijetí dojde k transcenci a stanete se svobodnými.

Společnost a svoboda jednotlivce – rozhovor

Zdá se, že společenská pravidla patří mezi základní lidské potřeby. Přesto žádná společnost doposud člověku nepomohla, aby plně rozvinul svůj potenciál. Mohl byste prosím vysvětlit, jaký je vztah mezi jednotlivci a společností a jak si mohou navzájem pomoci ve svém vývoji?

To je velmi složitá otázka, ale velmi důležitá. Člověk jako jediný v rámci celé existence potřebuje pravidla. Žádné jiné zvíře pravidla nepotřebuje.

Nejprve je nutné pochopit, že na pravidlech je něco umělého. Důvod, proč je člověk potřebuje, tkví v tom, že přestal být zvířetem, ale nestal se ještě člověkem – nachází se v přechodové fázi. Proto potřebuje pravidla. Kdyby byl zvířetem, žádná pravidla by nepotřeboval. Zvířata nemají pravidla, ústavy, zákoníky ani soudy, a přesto se jim daří výborně. Jestliže se člověk doopravdy stane člověkem – nejenom podle jména, ale ve skutečnosti – nebude potřebovat žádná pravidla.

K tomuto uvědomění však zatím dospělo jen velmi málo lidí. Lidé jako například Sokrates, Zarathuštra či Bóddhidharma nepotřebují žádná pravidla. Jsou dostatečně vědomí na to, aby nikomu neublížovali. Zákonů ani ústav není zapotřebí. Pokud se celá společnost stane skutečně lidskou, bude existovat láska, ale ne zákony.

Jestliže se člověk doopravdy stane člověkem – nejenom podle jména, ale ve skutečnosti – nebude potřebovat žádná pravidla. K tomuto uvědomění však zatím dospělo jen velmi málo lidí.

Problém spočívá v tom, že člověk potřebuje pravidla, zákony, vlády, soudy, armády a policii, poněvadž ztratil přirozené chování zvířete a nedosáhl doposud nového přirozeného postavení. Nachází se v přechodové fázi. Nepatří ani na jednu stranu, je zmatený. A abychom tento zmatek mohli kontrolovat, potřebujeme všechny tyto věci.

Celý tento problém se však ještě zkomplikoval, neboť síly, jež vznikly za účelem ovládnání člověka – náboženství, státy, soudy – získaly příliš velkou moc. Museli jsme jim dát moc; jak by jinak mohly ovládat lid? Sami jsme ze sebe učinili otroky. Nyní se tyto instituce staly mocnými a nechtějí se vzdát investic. Nechtějí, aby se člověk vyvíjel.

Ptáte se, jak se člověk a společnost, jednotlivec a společnost, může vyvíjet. Vůbec nechápete, v čem je potíže. Jestliže se vyvíjí jednotlivec, společnost se rozpadá. Společnost existuje jen proto, že jednotlivci nemají dovoleno vyvíjet se. Tyto mocnosti po celá staletí ovládaly člověka a těšily se své moci a slávě. Nejsou ochotny člověku umožnit, aby se vyvíjel, aby dorostl do bodu, v němž je a jejich instituce přestane potřebovat. Existuje mnoho situací, jež vám pomůžou, abyste tomu porozuměli.

Následující příběh se stal v Číně před dvěma a půl tisíci lety:

Lao-c' dosáhl veliké slávy a moudrosti. Byl bezpochyby jedním z nejmoudřejších lidí, jací kdy žili. Čínský císař ho velmi pokorně požádal, aby se stal předsedou nejvyššího soudu, protože nikdo by nedokázal řídit zemi lépe než on.

Lao-c' se ho snažil přesvědčit, že není tím pravým člověkem, ale císař trval na svém. Lao-c' pravil: „Jestliže mě neposlechněš... stačí jediný den u soudu a poznáš, že nejsem tím pravým člověkem, poněvadž *system* je špatný. Ze skromnosti jsem ti neřikal pravdu. Buď mohu existovat já, nebo tvůj zákon, řád a společnost. Zkusme to tedy.“

První den k soudu přivedli zloděje, který ukradl téměř polovinu majetku nejbohatšímu muži v hlavním městě. Lao-c' si celý případ vyposlechl a prohlásil, že jak zloděj, tak boháč mají jít na půl roku do vězení.

Boháč pravil: „Co to povídáš? Okraden a oloupen jsem byl já – co je to za spravedlnost, poslat mě do vězení na stejnou dobu jako toho zloděje?“

Lao-c' odpověděl: „K tomu zloději jsem zcela jistě nespravedlivý. Ty bys měl jít sedět na delší dobu, neboť sis pro sebe nahrabal obrovské bohatství a mnoho lidí jsi připravil o peníze... tisíce lidí jsou utlačovány a ty jen hromadíš a hromadíš peníze. K čemu ti jsou? Tvoje chamtivost vede ke zrodu těchto zlodějů. Zodpovědnost za to leží na tvých bedrech. Ty jsi spáchal zločin jako první.“

Logika Mistra Lao-c' je naprosto jasná. Jestliže bude existovat velké množství chudých lidí a jen několik bohatých, není možné, abyste zloděje zastavili, abyste jim zabránili krást. Jediným východiskem je společnost, v níž budou všichni vlastnit dostatek k tomu, aby uspokojili své potřeby, a v níž nikdo nebude hromadit jen z ryzí chamtivosti.

Boháč řekl: „Než mě pošleš do vězení, chci si promluvit s císařem, jelikož takovýto rozsudek není v souladu s ústavou ani se zákony naší země.“

Lao-c' odpověděl: „Za to já nemůžu. Je to chyba ústavy a zákonů. Běž a promluv si s císařem.“

Boháč pravil císaři: „Poslouchej, tento muž by měl být okamžitě zbaven své funkce. Je nebezpečný. Dnes jdu do vězení já, zítra tam půjdeš ty. Pokud se chceš zachránit, tento muž musí být odvolán. Je nesmírně nebezpečný a velmi raci-

onální. To, co říká, je pravda, chápu jeho argumenty. To však nemění nic na tom, že se stane naší zkárou!“

Císař tomu porozuměl naprosto dokonale. „Je-li tento boháč zločinec, pak já jsem největší zločinec v zemi. Lao-c’ se nebude rozpakovat a nechá mě zavřít.“

Poté, co byl Lao-c’ uvolněn ze své funkce, prohlásil: „Snažil jsem se ti to říct již předtím, zbytečně plýtváš mým časem. Přesvědčoval jsem tě, že nejsem tím pravým člověkem. Je prostě fakt, že tvoje společnost, zákony ani ústava nejsou správné. Na to, abys mohl řídit tento špatný systém, potřebuješ špatné lidi.“

Potíž je v tom, že síly, jež jsme vytvořili, aby člověk nepropadl chaosu, jsou nyní tak mocné, že vám zakazují, abyste se vyvíjeli. Budete-li totiž moci růst, jestliže se budete moci stát pozornými, bdělými a vědomými jednotlivci, nebudete lidi s touto silou potřebovat. Přijdou o své zaměstnání a se svým zaměstnáním ztratí i svou slávu, moc, vůdcovství, post kněze či papeže – přijdou o všechno. Z lidí, již byli na počátku potřeba kvůli ochraně, se tedy stali nepřátelé lidstva.

*Jestliže bude existovat veliké množství chudých lidí
a jen několik bohatých, není možné, abyste zloděje
zastavili, abyste jim zabránili krást.*

*Jediným východiskem je společnost, v níž budou
všichni vlastnit dostatek k tomu, aby uspokojili
své potřeby, a v níž nikdo nebude hromadit jen
z ryzí chamtivosti.*

Já s těmito lidmi nechci bojovat, poněvadž jsou mocní, mají armády a peníze, mají všechno. Nemůžete s nimi bojovat, nebo vás zničí. Jedinou cestou z této bryndy je začít po-

tichu rozvíjet své vědomí, čemuž nemůžou zabránit žádnou silou. Nemohou ani tušit, co se ve vašem nitru děje.

Nabízím vám alchymii vnitřní transformace. Změňte své vnitřní bytí. A jakmile se změníte, jakmile projdete totální transformací, zjistíte, že již nejste uvězněni, že jste přestali být otroky. Vaše otroctví pramenilo z vašeho chaosu.

Během ruské revoluce se přihodilo toto:

Jakmile byla revoluce úspěšně završena, jistá moskevská žena začala chodit uprostřed silnice. Policista, který ji uviděl, pravil: „To je špatně. Uprostřed silnice nemůžete chodit.“

Žena odpověděla: „Nyní jsme svobodní.“

*Změňte své vnitřní bytí. A jakmile se změníte,
jakmile projdete totální transformací, zjistíte,
že již nejste uvězněni, že jste přestali být otroky.
Vaše otroctví pramenilo z vašeho chaosu.*

Dopravními předpisy se budete muset řídit, i když budete svobodní, poněvadž jinak by nemohl fungovat dopravní systém. Pokud si auta budou jezdit a lidé běhat tam, kam se jim zachce, zatačet, kde se jim zlíbí, a ignorovat semaforey, mnoho osob se stane účastníky dopravních nehod a zemře. To zapříčiní, že přijede armáda a bude vymáhat dodržování předpisu o chůzi po vozovce – ať už to bude napravo nebo nalevo, podle toho, jak si to daná země zvolila. Nikdo však nesmí chodit uprostřed. Namířená hlaveň vás donutí, abyste se předpisy řídili. Pokaždé si na tuto ženu vzpomenu, má velmi symbolický význam.

Svoboda neznamená chaos. Svoboda znamená větší zodpovědnost – tak velikou zodpovědnost, že vám nikdo nemusí zasahovat do života – že vás všichni mohou nechat na pokoji, že se o vás nemusí starat vláda, že se vám do života nemu-

sí plést policie ani zákon. Nacházíte se prostě mimo jejich svět.

To je můj přístup – jestliže doopravdy chcete transformovat lidstvo, všichni jednotlivci by se měli starat o svůj vlastní růst. Dav není k růstu zapotřebí.

Růst se podobá vývoji dítěte v matčině děloze. Matka pro své dítě nepotřebuje dav, musí být jen opatrná. Nový člověk se musí narodit ve vašem nitru. Musíte se stát dělohou pro novou lidskou bytost. Nikdo se o tom nedozví a je dobře, že o tom nikdo neví. Budete prostě dál vykonávat svou práci, žít v obyčejném světě, budete prostí a normální – nemusíte se stát revolucionářem, reakcionářem, punkerem nebo skinheadem. To vám nepomůže. To je totální pitomost. Chápu, že to děláte na základě pocitu marnosti, ale i přesto je to šílené. Společnost je šílená a kvůli pocitům frustrace se stanete šílenými i vy? Z takovýchto lidí společnost nemá strach. Společnost se bojí pouze lidí, kteří jsou schopni uvést se do středu, stát se vědomými, a to natolik, že přestanou potřebovat zákony. Vždy jednají správně. Nacházejí se mimo vliv takzvaných *mocných zájmů*.

Budou-li jednotlivci růst, společnost se začne zmenšovat. Společnost, kterou jste znali – s vládou, armádou, soudy, policií a věznicemi – *tato společnost* se začne ztrácet. Je samozřejmé, že vzhledem k tomu, jak obrovské množství lidí existuje, vzniknou nové podoby kolektivů. Nechci je nazývat *společnost*, abych se vyhnul nedorozumění. Novému kolektivu říkám *komunita*. Toto slovo má hluboký význam – znamená místo, kde lidé žijí nejen pohromadě, ale také spolu souznějí.

Žít pohromadě je jedna věc. Toto již děláme – v každé vesnici, v každém městě žijí pohromadě tisíce lidí – nakolik ale žijí skutečně pohromadě? Lidé neznají dokonce ani své sousedy. Tisíce lidí bydlí ve stejném mrakodrapu a nikdy se nedozví, že bydlí ve stejném domě. Nežijí skutečně dohromady, poněvadž spolu nesdílejí a nesouznějí. Je to jen dav,

nikoliv komunita. Rád bych tedy nahradil slovo *společnost* výrazem *komunita*.

Společnost funguje na jistých principech, které budete muset odstranit, protože jinak nezanikne. Hlavní a nejdůležitější jednotkou společnosti je rodina – pokud rodina zůstane taková jako v současnosti, společnost, církev ani náboženství nebudou moci přestat existovat. V důsledku toho nebudeme moci stvořit jednotný svět, jednotné lidstvo.

Rodina je psychologicky přežitá. Neexistovala vždy – byly doby, kdy rodina neexistovala, kdy lidé žili v kmenech. Rodina vznikla kvůli soukromému majetku. Žili mocní lidé, kterým se podařilo nashromáždit více jmění než ostatním, a tito lidé si přáli předat své bohatství svým dětem. Do té doby rodina neexistovala. Muži a ženy žili vedle sebe z lásky, nefungovalo manželství ani rodina. Jakmile se však objevil majetek, muž si začal přivlastňovat ženu. Vytvořil z ní součást svého majetku.

V indických jazycích se ženě opravdu říká *majetek*. V Číně byla žena považována za majetek, takže manžel mohl svou manželku beztrestně zabít. Nespáchal žádný zločin – měl naprostou svobodu zbavit se svého majetku. Můžete spálit svůj nábytek, svůj dům – není to zločin, je to váš dům. Můžete připravit o život svou ženu...

Jakmile se objevil soukromý majetek, proměnila se v něj i žena a muž se všemi možnými prostředky snažil zajistit, aby dítě, které se jeho manželce narodilo, bylo skutečně jeho.

To je ale velký problém – otec si nemůže být nikdy sto procentně jist. Pouze matka ví, jak je to ve skutečnosti. Otec se však všelijak snažil ženě zabránit, aby přišla do kontaktu s jinými muži. Všelijakými způsoby jí bránil, zavíral všechny dveře.

Ne náhodou chodí do kostelů a chrámů jen staré ženy, poněvadž po celá staletí to byla jediná místa, kam směly chodit. Muži si velmi dobře uvědomovali, že církev rodinu ochrání. Církev ví, že zánik rodiny by vyústil v její zánik. A církev je

samozřejmě poslední místo, kde by mohlo dojít k nějakému milostnému románu, neboť v ní byla učiněna všechna předběžná opatření, aby se tak nestalo. Kněz musí žít v celibátu – to je záruka – v různých náboženstvích musejí kněží odlišnými způsoby dodržovat celibát a vzdorovat sexu, bránit se kouzlu žen.

Džinistický mnich se ženy nesmí dotknout. Nesmí se přiblížit k ženě na více než dva a půl metru. Ani buddhistický mnich se nesmí ženy dotknout. Existují náboženství, jež ženám zakazují vstup na posvátná místa nebo je oddělují přepážkou. Muži zabírají hlavní část chrámu či mešity, ženám je k dispozici malý oddělený prostor. Muži na ně dokonce ani nevidí. Je naprosto nemožné, aby se zde seznámili.

Mnoho náboženství – jako islám – ženám nařizuje, aby si zakrývaly tvář. Obličej muslimských žen je velmi bledý, poněvadž tyto ženy nikdy nespátřily sluneční světlo. Tvář i tělo mají tyto ženy zahaleny, jak jen to jde. Nesmějí se vzdělávat, poněvadž vzdělání v lidech probouzí podivné myšlenky. Lidé začínají přemýšlet, začínají diskutovat...

Žena neměla dovoleno vykonávat placené zaměstnání, protože to znamenalo nezávislost. Všechny cestičky měla odříznuty, jen aby si muž mohl být jist, že jeho syn je doopravdy jeho. Skutečně mocní lidé – jako například králové – nechávali služebníky mužského pohlaví vykastrovat, neboť se pohybovali a pracovali v paláci, obsluhovali tam druhé. Museli být vykastrováni, jinak hrozilo nebezpečí... Bylo to nebezpečné, neboť každý vládce měl stovky manželek, z nichž mnohé nikdy ani nespátřil. Tyto ženy se přirozeně mohly zamilovat do kohokoliv. Do paláce však měli přístup jen vykastrovaní muži, takže i kdyby se do něкого zamilovaly, nemohly s dotyčným mužem zplodit dítě. To bylo zásadní.

Rodina musí zmizet a uvolnit místo komunitě. Komunita znamená, že jsme veškeré naše energie, všechny peníze, shromáždili do jediného banku – a tento bank se postará o všechny. Děti budou členy komunity, takže individuální

dědictví nepředstavuje problém. Shromáždíte-li všechny své energie, peníze a zdroje, všechny komunity budou bohaté a každá z nich si bude moci dovolit stejný životní standard.

Jakmile budou jednotlivci a komunity růst bok po boku, společnost zanikne a společně s ní zmizí i všechno zlé, co stvořila.

Dám vám jeden příklad.

V Číně před dvěma tisíci lety učinili revoluční krok. Zavedli nový systém, v němž pacient platil lékaři, dokud byl zdravý. Pokud onemocněl, doktor přestal peníze dostávat. Zdá se to být velmi podivné. My platíme lékařům, když jsme nemocní, a oni nás opět uzdravují. To je však nebezpečné, neboť lékaři jsou takto závislí na vaší nemoci. Je pro ně výhodné, když jste nemocní – čím více lidí onemocní, tím více peněz si vydělají. Nezajímá je zdraví, ale nemoc. Budou-li všichni zdraví, bude špatně pouze lékaři!

Číňané přišli s velmi revolučním a praktickým nápadem – každý člověk měl osobního lékaře, a dokud byl zdravý, platil mu měsíčně jistý obnos peněz. Povinností doktora je starat se o to, aby byli lidé zdraví – a je samozřejmé, že se o to bude starat, poněvadž za to dostává zapláceno. Pokud klient onemocní, lékař o své peníze přijde. Vypukne-li epidemie, doktor zkrachuje.

Nyní je to přesně naopak. Jednou jsem slyšel tento příběh:

Za Mulou Nasredinem přišel doktor a pravil: „Chodím za tebou pořád dokola a připomínám ti, že jsem tvého syna vyléčil z neštovic. Ty mě však neposloucháš a ještě jsi mi nezaplátil.“

Mula odvětil: „Poslyš, měl by sis dát pozor, nebo tě začalují.“

Lékař pravil: „To je divné... vždyť jsem tvého syna vyléčil.“